

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής & Τηλεπικοινωνιών

Εισαγωγή στις πολιτισμικές σπουδές

Ενότητα 9: Είδη έρευνας, παράμετροι και οδηγίες
συγγραφής (ΜΕΡΟΣ Γ)

Αν. Καθηγήτρια: Ι. Βαμβακίδου
e-mail: ibambak@uowm.gr

Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ψηφιακά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Δομή

- Χρησιμότητα της συγκεκριμένης ενότητας
- Είδη έρευνας
- Παράμετροι
- Οδηγίες συγγραφής

Σκοπός

- Να αναγνωρίσουν οι φοιτητές/ριες τα διαφορετικά είδη έρευνας και την εφαρμογή αυτών στις κοινωνικές επιστήμες. Να κατανοήσουν τους τρόπους γραφής επιστημονικής έρευνας και να είναι σε θέση να τους εφαρμόσουν

εφαρμοσμένη έρευνα

- Επιδιώκει να εξυπηρετήσει κάποια πρακτική ανάγκη – αποβλέπει στην πρακτική εφαρμογή των γνώσεων
- Εστιάζει στην απάντηση σε καθημερινά ερωτήματα για να παρέχει σχετικά άμεσες λύσεις.
- Οι θεματικές της συχνά προσδιορίζονται από τα σύγχρονα εκπαιδευτικά προβλήματα και από τους προβληματισμούς αυτών που καθορίζουν την εκπαιδευτική πολιτική.

Το Ερευνητικό Μοντέλο των εννέα σταδίων

1. Καθορισμός και εννοιολογική αποσαφήνιση των στόχων της έρευνας.
2. Επιλογή και προσδιορισμός της κατάλληλης ερευνητικής μεθοδολογίας και του ερευνητικού εργαλείου.
3. Διαμόρφωση υπαρχόντων εργαλείων ή δημιουργία νέων (π.χ. ερωτηματολόγιο).
4. Προ-έρευνα και ανάλογες ρυθμιστικές παρεμβάσεις στο ερευνητικό εργαλείο.
5. Συλλογή των δεδομένων
6. Μελέτη των δεδομένων
7. Έλεγχος πιθανών λαθών.
8. Ανάλυση των δεδομένων.
9. Συγγραφή της εργασίας.

Επιστημολογία, μεθοδολογία και μέθοδος

Η ερευνητική **μέθοδος** είναι η τεχνική για τη συλλογή τεκμηρίων

Η **μεθοδολογία** είναι μια θεωρία και μια ανάλυση του πώς προχωρά ή πώς θα έπρεπε να προχωρά η έρευνα, συχνά επηρεασμένη από το εκάστοτε γνωστικό αντικείμενο και

Επιστημολογία είναι μια θεωρία για τη γνώση

Ποια η διαφορά μεταξύ «μεθόδου» και «μεθοδολογίας»;

Μέθοδος:

- Τεχνικές για τη συλλογή τεκμηρίων
- Οι διάφοροι τρόποι συλλογής πληροφοριών

Μεθοδολογία:

- Η υποκείμενη θεωρία και η ανάλυση του πώς προχωρά ή πώς θα έπρεπε να προχωρά η έρευνα, συχνά επηρεασμένη από το εκάστοτε γνωστικό αντικείμενο

Η σημασία των μεθόδων και της μεθοδολογίας

“Το πιο σύνηθες λάθος που γίνεται κατά την ανάγνωση [και διεξαγωγή] μιας έρευνας είναι να παραβλέπουμε τη μεθοδολογία και να επικεντρωνόμαστε στα συμπεράσματα. Εάν η μεθοδολογία δεν είναι η ενδεδειγμένη τότε ούτε τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματα θα είναι σωστά.”

Patricia Goubil-Gambrell

Αποτιμώντας τις μεθόδους

- Το/α ερευνητικό/ά ερώτημα/ερωτήματα είναι σημαντικά
- Οι μέθοδοι πρέπει να απαντούν στο/α ερευνητικό/ά ερώτημα/ερωτήματα
- Η μεθοδολογία καθοδηγεί την εφαρμογή
- Η επιστημολογία καθοδηγεί την ανάλυση
- Όλα πρέπει να είναι ακριβή

Τι είναι αυτό που κάνει «καλή» μια έρευνα

- Εγκυρότητα
- Σταθερότητα μετρήσεων
- Δυνατότητα επανάληψης
- Συνεπής ανάλυση
- Αξιοπιστία
- Ακρίβεια - αυστηρότητα

Απαιτήσεις της έρευνας

- Εγκυρότητα και αξιοπιστία στη διεξαγωγή της έρευνας
- Επαρκής παρουσίαση των ευρημάτων: συνέπεια, αξιοπιστία
- Παρουσίαση της μελέτης αναλόγως του τρόπου που ακολουθείται στο συγκεκριμένο επιστημονικό πεδίο
- Στον προφορικό λόγο απαιτείται προσαρμογή του τρόπου παρουσίασης της έρευνας αναλόγως του ακροατηρίου στο οποίο απευθύνεστε

Η εγκυρότητα της έρευνας 1/2

Αναφέρεται στο εάν η έρευνα πράγματι μετρά αυτό που λέει ότι μετράει. Η εγκυρότητα προσδίδει κύρος στα συμπεράσματα και στις προτάσεις μας.

Εσωτερική εγκυρότητα: Η διαφοροποίηση της εξαρτημένης μεταβλητής είναι στην πραγματικότητα ένα αποτέλεσμα της ανεξάρτητης. Έχει εδραιωθεί μια αιτιατή σχέση.

Εξωτερική εγκυρότητα: Η δυνατότητα γενίκευσης των αποτελεσμάτων και η υπαγωγή τους σε διαφορετικά περιβάλλοντα εκτός του πειραματικού.

Η εγκυρότητα της έρευνας 2/2

Εγκυρότητα συμπερασμάτων: Η δυνατότητα αναγνώρισης αλληλεπίδρασης μεταξύ του παρατηρούμενου και του διαπραγματευόμενου φαινομένου.

Δομική εγκυρότητα (εγκυρότητα μετρήσεων): Η δυνατότητα γενίκευσης των ερευνητικών χειρισμών και αποτελεσμάτων μας σε ευρύτερες δομές των ίδιων εννοιών. Μετράνε αυτό που θέλουμε να μετρήσουμε;

Αξιοπιστία της έρευνας

- Η συνέπεια ενός εργαλείου ή ο βαθμός στον οποίο αυτό εργαλείο μετρά με τον ίδιο τρόπο κάθε φορά που χρησιμοποιείται υπό τις ίδιες συνθήκες και με τα ίδια υποκείμενα. Εν ολίγοις πρόκειται για την επαναληψιμότητα της μέτρησής σας. Ένα εργαλείο θεωρείται αξιόπιστο εάν ένα άτομο φέρει το ίδιο σκορ αν επαναλάβει το ίδιο τεστ δύο φορές.
- Είναι σημαντικό να θυμόμαστε ότι η αξιοπιστία δεν μετριέται, αλλά εκτιμάται. Υπολογίζεται με ελέγχους / επανελέγχους και εσωτερική συνοχή.

Το πρόβλημα των λαθών

- Λάθος είναι η διαφορά ανάμεσα στο παρατηρούμενο σκορ και στο «αληθινό» σκορ.
- Τυχαία λάθη συμβαίνουν:
 - Λόγω των παρατηρητών...
 - Λόγω ατομικών διαφορών (ηλικία, διάθεση κτλ.)
 - Λόγω μεταβλητών καταστάσεων κατά τη συλλογή των δεδομένων (π.χ. έρευνα σχετικά με τον πατριωτισμό ή την τρομοκρατία στις ΗΠΑ μετά την 9/11)

Μέθοδοι μέτρησης της αξιοπιστίας

- Χωρισμός στα δύο
 - Αναλύστε το μισό και συγκρίνετέ το με τη συνολική ανάλυση για να δείτε αν συμφωνούν.
- Cronbach's alpha είναι ένας κοινός τρόπος για να μετράμε την αξιοπιστία
- Έλεγχος- επανέλεγχος
 - Δίνοντας το τεστ στην ίδια ομάδα σε διαφορετικές χρονικές στιγμές και συσχετίζοντας τα δύο σκορ.
- Πολλαπλές ή παράλληλες φόρμες
 - Ανακατεύοντας τις ίδιες ερωτήσεις σε ένα ερωτηματολόγιο και δίνοντάς το στην ίδια ομάδα δύο φορές.
- Αξιοπιστία μεταξύ ερευνητών
 - Συμφωνία μεταξύ των συνεντευκτών ή των κωδικογράφων για τα ίδια υποκείμενα/ απαντήσεις

Εγκυρότητα και αξιοπιστία

- Η σχέση μεταξύ εγκυρότητας και αξιοπιστίας είναι σχετικά απλή να την κατανοήσουμε: μια μέτρηση μπορεί να είναι αξιόπιστη αλλά όχι έγκυρη. Ωστόσο, μια μέτρηση πρέπει πρώτα να είναι αξιόπιστη πριν καν είναι έγκυρη. Συνεπώς, η αξιοπιστία είναι αναγκαία αλλά όχι ικανή συνθήκη της εγκυρότητας. Με άλλα λόγια, ένα εργαλείο μπορεί να αξιολογεί με συνέπεια ένα φαινόμενο ή ένα αποτέλεσμα αλλά εάν το εργαλείο δεν μετρά αυτό που επιθυμείτε να μετρήσει τότε δεν είναι έγκυρο.

Στοιχειώδεις προβληματισμοί κατά το σχεδιασμό μιας έρευνας 1/4

- Ποιο είναι το ερώτημα στο οποίο θέλετε να απαντήσετε?
- Για ποιους σκοπούς γίνεται η έρευνα? Π.χ. τι επιδιώκετε να είστε σε θέση να κάνετε ή να αποφασίσετε μέσω της έρευνας?
- Ποιο είναι το κοινό στο οποίο απευθύνεται η έρευνα; Π.χ. δάσκαλοι, φοιτητές, άλλοι ερευνητές κτλ.
- Από ποιες πηγές θα μπορούσατε να συλλέξετε δεδομένα, π.χ. φοιτητές, δάσκαλοι κτλ.
- Ποιες πληροφορίες απαιτούνται για να πάρετε τις αποφάσεις που πρέπει να πάρετε και/ή να φωτίσετε το κοινό στο οποίο στοχεύετε.

Στοιχειώδεις προβληματισμοί κατά το σχεδιασμό μιας έρευνας 2/4

- Πώς μπορείτε να συλλέξετε αυτές τις πληροφορίες με ένα λογικό τρόπο π.χ. ερωτηματολόγια, συνεντεύξεις
- Πόσο ακριβείς θα είναι αυτές οι πληροφορίες;
- Πότε χρειάζονται αυτές οι πληροφορίες (οπότε, μέχρι πότε πρέπει να την έχετε συλλέξει)?
- Ποιες πηγές έχετε στη διάθεσή σας για να συλλέξετε αυτές τις πληροφορίες
- Πώς θα αναλυθούν αυτές οι πληροφορίες?

Στοιχειώδεις προβληματισμοί κατά το σχεδιασμό μιας έρευνας 3/4

- Στόχος οποιασδήποτε εμπειρικής ερευνητικής μελέτης είναι η συλλογή και ανάλυση πληροφοριών για όλα τα στοιχεία (ανθρώπους, πράγματα, παρατηρήσεις κ.τ.λ.) που θέλουμε να μελετήσουμε. Το σύνολο των στοιχείων αυτών αποτελούν τον **πληθυσμό (population)** της μελέτης. Στους τομείς της εκπαίδευσης και των κοινωνικών επιστημών, όπως και σ' άλλες επιστήμες, οι περιπτώσεις στις οποίες είμαστε ικανοί να συλλέξουμε πληροφορίες για όλο τον πληθυσμό είναι πολύ περιορισμένες.

Στοιχειώδεις προβληματισμοί κατά το σχεδιασμό μιας έρευνας 4/4

- Σ' αυτές τις περιπτώσεις, επιλέγουμε ένα **δείγμα (sample)**, δηλαδή ένα μέρος του πληθυσμού, αναλύουμε στατιστικά τις πληροφορίες του δείγματος και, χρησιμοποιώντας τα αποτελέσματα της ανάλυσης αυτής, κάνουμε γενικεύσεις (αντλούμε συμπεράσματα) για τον πληθυσμό.

Οι μορφές κακής επιστημονικής πρακτικής σύμφωνα με το πανεπιστήμιο του Άμστερνταμ 1/3

Κατά τον σχεδιασμό και την εκπόνηση μιας έρευνας

- Παραπλανητικές παρουσιάσεις στοιχείων κατά την αίτηση για χρηματοδότηση μιας έρευνας
- Παραποίηση δεδομένων
- Κατασκευή δεδομένων —εξολοκλήρου ή ως μέρος των δεδομένων μιας έρευνας
- Απόκρυψη βασικών παραμέτρων που επηρέασαν την πορεία της έρευνας
- Μερική ή ολική απόκρυψη μη επιθυμητών αποτελεσμάτων

Οι μορφές κακής επιστημονικής πρακτικής σύμφωνα με το πανεπιστήμιο του Άμστερνταμ 2/3

Κατά τη συγγραφή

- Διαστρεβλωμένη παρουσίαση του τρόπου χειρισμού των δεδομένων
- Επέμβαση στα δεδομένα ώστε να πραχθούν καλύτερα αποτελέσματα
- Ακατάλληλη χρήση στατιστικών μεθόδων
- Λανθασμένη παρουσίαση ή παραποίηση των αποτελεσμάτων άλλων σχετικών ερευνών —κακή ή παραπλανητική χρήση της βιβλιογραφίας
- Υπερβολική χρήση παραπομπών στο έργο των ίδιων των συγγραφέων

[1] <http://www.amc.nl/index.cfm?pid=324>

Οι μορφές κακής επιστημονικής πρακτικής σύμφωνα με το πανεπιστήμιο του Άμστερνταμ 3/3

Κατά την υποβολή για δημοσίευση

- *Πολλαπλή υποβολή του ίδιου κειμένου σε διαφορετικά περιοδικά*
- *Δημοσίευση της ίδιας εργασίας σε διαφορετικά περιοδικά*
- *Κατάτμηση μιας εργασίας και δημοσίευση των μερών της*
- *Μη αναφορά των χρηματοδοτών εφ' όσον υπάρχουν*

Η κακή πρακτική στην επιστήμη σχετίζεται με συγκεκριμένες μορφές συμπεριφοράς όπως_1/2

- η παραποίηση δεδομένων
- η ατελής ή η ανυπαρξία ελέγχου των συλλεχθέντων ή των αναλυμένων δεδομένων
- η παράλειψη αναφοράς (απόκρυψη) ανεπιθύμητων αποτελεσμάτων
- χρήση κατασκευασμένων δεδομένων
- η αντικατάσταση δεδομένων από κατασκευασμένα δεδομένα
- η εκούσια χρήση ακατάλληλων στατιστικών μεθόδων που οδηγούν σε παραπλανητικά συμπεράσματα
- η εκούσια και αδικαιολόγητα λανθασμένη ερμηνεία των αποτελεσμάτων

Η κακή πρακτική στην επιστήμη σχετίζεται με συγκεκριμένες μορφές συμπεριφοράς όπως 2/2

- η λογοκλοπή αποτελεσμάτων ερευνών και κειμένων άλλων
- η χρήση δεδομένων άλλων ερευνητών χωρίς την άδειά τους
- η εκούσια και χωρίς δίκαιο λόγο συμπερίληψη ενός ονόματος στους συγγραφείς μιας εργασίας
- η παραβίαση προσωπικών δεδομένων ατόμων που συμμετείχαν σε μια έρευνα
- η προσπάθεια ανάληψης επιχορήγησης με χρήση ιδεών άλλων ή με παράθεση ψευδών στοιχείων

<http://www.amc.nl/index.cfm?pid=324>

Πιθανές μορφές αντιδεοντολογικής επιστημονικής συμπεριφοράς 1/2

- Κατά την ανάπτυξη της ερευνητικής ιδέας: Πλαγιαρισμός
- Κατά τη διάρκεια των πανεπιστημιακών σπουδών: λογοκλοπή, χρήση δεδομένων και εργασιών άλλων συμφοιτητών
- Κατά την αίτηση για εκπόνηση διατριβής: Παρουσίαση ψευδών στοιχείων
- Κατά την αίτηση για υποτροφία: Ανακριβείς πληροφορίες για την ερευνητική μεθοδολογία και τη βιβλιογραφία.
- Κατά τη συλλογή δεδομένων: Ψευδής στάθμιση του δείγματος, κατασκευή δεδομένων, απόρριψη μη βολικών.

Πιθανές μορφές αντιδεοντολογικής επιστημονικής συμπεριφοράς 2/2

- Στατιστική ανάλυση: Χρήση λανθασμένων μεθόδων, παρουσίαση κατασκευασμένων δεικτών καταλληλότητας.
- Παρουσίαση αποτελεσμάτων: Κατασκευή αποτελεσμάτων
- Συγγραφή της εργασίας: Πλαγιαρισμός, παραπλανητικές παραπομπές, διπλοδημοσίευση κ.α.
- Ως κριτής άλλων εργασιών: ακούσια καθυστέρηση, παραπλάνηση του εκδότη, συλλογή πληροφοριών για τους συγγραφείς.
- Μετά τη δημοσίευση: Ακούσια αποφυγή επισήμανσης ενδεχόμενων λαθών.

Επιλεγμένες μέθοδοι ενάντια στην αντιδεοντολογική επιστημονική συμπεριφορά 1/2

- Διδασκαλία ηθικών αρχών από το σχολείο. Διδασκαλία μαθημάτων επιστημονικής δεοντολογίας στο Α.Ε.Ι.
- Α.Ε.Ι.: Διδασκαλία της καλής επιστημονικής πρακτικής, μελέτες περιπτώσεων αντιδεοντολογικής επιστημονικής συμπεριφοράς, αυστηρότητα στην τήρηση των πρωτοκόλλων έρευνας, στενή καθοδήγηση εκ μέρους του εκπαιδευτικού προσωπικού, συζητήσεις για την αποστολή της επιστήμης και την ανάγκη για καλή επιστημονική πρακτική, θέσπιση συστήματος αμοιβών και κυρώσεων για την έρευνα στο πανεπιστήμιο, δημιουργία επιτροπών ακαδημαϊκής και επιστημονικής δεοντολογίας.

Επιλεγμένες μέθοδοι ενάντια στην αντιδεοντολογική επιστημονική συμπεριφορά 2/2

- Ανεξάρτητοι οργανισμοί: Δημιουργία εθνικών οργανισμών θέσπισης κανόνων επιστημονικής δεοντολογίας και παρακολούθησης της επιστημονικής πρακτικής στη χώρα. Δημιουργία συστήματος αμοιβών και κυρώσεων, οργάνωση συνεδρίων και έκδοση οδηγιών και μελετών σχετικά με την καλή επιστημονική πρακτική, αυστηρότητα κατά την τήρηση των κανόνων δεοντολογίας.
- Επιστημονικά περιοδικά: Δημιουργία των κατάλληλων κανόνων και οδηγιών για την έκδοση εργασιών, καταγγελίες όταν ανακαλύπτεται κακή επιστημονική πρακτική, προσεκτικός έλεγχος των παραπομπών, των δεδομένων και των διαδικασιών, προσεκτική επιλογή των κριτών, διατήρηση της αντικειμενικότητας όταν υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων.

How important are ethics in today's society ?

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ανάπτυξη στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σημείωμα Αναφοράς

- Copyright Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών, Βαμβακίδου Ιφιγένεια. «Εισαγωγή στις πολιτισμικές σπουδές». Έκδοση: 1.0. Φλώρινα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <https://eclass.uowm.gr/courses/NURED271/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Όχι Παράγωγα Έργα Μη Εμπορική Χρήση 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Ως Μη Εμπορική ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους
υπερσυνδέσμους.

